

Zaustavimo nasilje u školama (Stopp mobbing i skolen)

Mobilna aplikacija

Mobilna aplikacija Stopp mobbing i skolen

- norveška novinska agencija koja izdaje regionalni dnevni list *Stavanger Aftenblad* kreirala je aplikaciju od 2012. do 2013. godine i odgovorna je za njezin sadržaj
- stručnjaci koji su odobrili i upotpunili sadržaj aplikacije – norveška verzija: Gaute Auestad (Nasjonalt senter for læringsmiljø og atferdsforskning) Morten Hendis (Barneombudet), Hallgeir Bø (Fylkesmannen in Rogaland), Nina Bøhnsdalen (Kommunalt foreldreutvalg i Stavanger), savjetnik Gaute Bjørnsen (GBrefektor), Marit Bjørkevoll (foreningen Mobbing i skolen), Kaja Hegg (Redd Barna) i Hege Andersen (Mediatilsynet)
- sadržaj se, također, temelji na poznatim istraživanjima i javnim izvorima npr. Ministarstva obrazovanja i na Zakonu o obrazovanju, članak 9A te se većina savjeta o sprječavanju vršnjačkog nasilja temelji na istraživanjima Dana Olweusa

Mobilna aplikacija

Zaustavimo nasilje u školama

- hrvatska verzija aplikacije (prilagodba norveške verzije) nastala je u sklopu EU projekta THIN LINE – iz programa *Mladi na djelu*, podakcije Demokratski projekti mladih na temu Elektroničkog nasilja - cyberbullyinga
- u projektu “Thin Line”, koji je trajao od siječnja do rujna 2014. godine, sudjelovali su Grad Labin i Srednja škole Mate Blažine Labin s jedne strane te norveški Grad Sandnes i njegovo Gradsko vijeća mladih



U izradi hrvatske verzije korišteni su relevantni zakoni i protokoli te sljedeći sadržaji i izvori uz suglasnost navedenih:

Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba

Hrabri telefon

Savjetovanište Luka Ritz

Ministarstvo unutarnjih poslova

Pravobranitelj za djecu

Osnovni izgled aplikacije

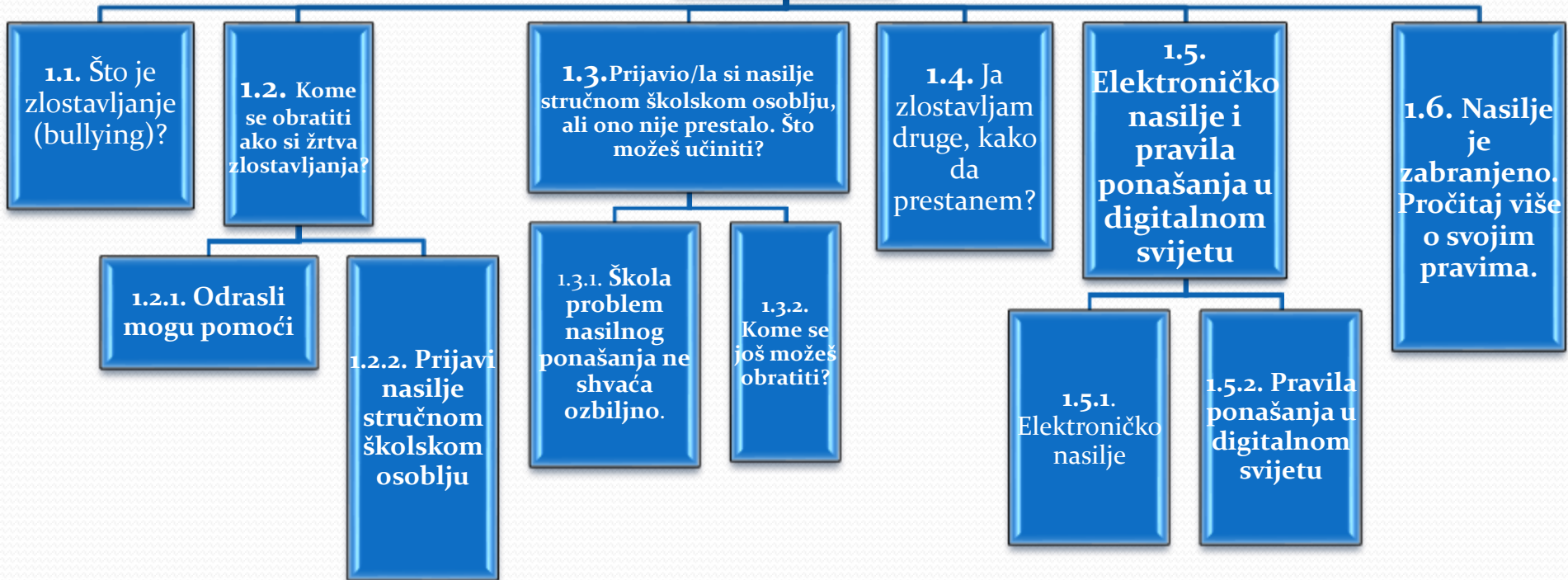
Zaustavimo nasilje u školama

Kako mogu zaustaviti nasilje ?

Ja sam dijete ili
adolescent

Ja sam roditelj ili
skrbnik

1. Ja sam dijete ili adolescent



Ulaskom u izbornik *Ja sam dijete ili adolescent* pojavljuje se tekst:

Ne ustručavaj se prijaviti zlostavljanje!

- Nemoj misliti da se to događa samo tebi – događa se mnogima i na svim mogućim mjestima.
- Nemoj misliti da to zaslužuješ iz nekog razloga – ne moraš osjećati sram; nasilnici su ti koji imaju problem.
- Potraži pomoć – ne suočavaj se sam/sama s ovim problemom!
- Ne srami se tražiti pomoć!
- Nastavi govoriti dok netko nešto ne poduzme.
- Nemoj koristiti nasilje nad nasilnikom.

1.1. Što je zlostavljanje (bullying)?

- O zlostavljanju govorimo kada te jedna ili više osoba uzastopno i namjerno uznemiruje, napada, ozljeđuje ili isključuje iz igre i aktivnosti, a ti se ne možeš obraniti.
- Takvo nasilje može imati oblik prijetnji, tjelesnih ozljeda, odbacivanja, ruganja, zadirkivanja, ogovaranja, uzimanja stvari, uništavanja stvari ili neugodnih komentara. Uključuje i ogovaranje, ponižavanje, zadirkivanje i prijetnje internetom ili mobilnim telefonima.
- Važno je kako ti to doživljavaš i kako se pritom osjećaš.

1.2. Kome se obratiti ako si žrtva zlostavljanja?

- Roditelju ili skrbniku
- Odrasloj osobi u koju imaš povjerenja
- Učitelju, pedagogu, psihologu ili nekom drugom u školi kome vjeruješ
- Prijatelju kojem vjeruješ

1.2.1. Odrasli mogu pomoći

1.2.2. Prijavi nasilje stručnom školskom osoblju

1.2.1. Odrasli mogu pomoći

- Odmah prijavi nasilno ponašanje. Nemoj čekati da prođe. Reci odraslima što se dogodilo. Ne možeš promijeniti nasilnika, ali možeš reći odrasloj osobi u koju imaš povjerenja koja može s njim razgovarati ili ti pomoći na neki drugi način. Nasilnici ponekad prijete da ne smiješ nikome reći što ti se događa, ali samo zato što znaju da mogu biti spriječeni.
- Pokušaj točno zapamtiti kako se dogodilo.
- Zapamti: Najvažnije je kako se ti osjećaš. To je zakon. Odrasli ne smiju reći: „Nauči se nositi s tim”, „Nisi ni ti bolji”, „Izbjegavaj nasilnika”, „To će proći”, „To su dječja posla!” ili „Što te ne slomi, očvrsnut će te!”.



1.2.2. Prijavi nasilje stručnom školskom osoblju

- Prijavi nasilje razredniku, pedagogu, psihologu ili nekom drugom nastavniku kome vjeruješ.
- Ako je nasilje počinio nastavnik ili bilo koji drugi radnik škole, nasilje odmah prijavi stručnim suradnicima (psiholog, pedagog) i ravnatelju škole. Stručni suradnici škole moraju s tobom razgovarati o tvom problemu i pronaći načine da nasilje odmah prestane.
- Ako si ozlijeđen, pružit će ti se liječnička pomoć.
- Ravnatelj i stručno osoblje škole su obvezni o svemu obavijestiti tvoje roditelje ili skrbnike te upoznati ih sa svim činjenicama i okolnostima koje su do tada doznali i izvijestiti ih o aktivnostima koje će poduzeti.
- Moraju voditi službene bilješke o poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima pritom poštujući tvoje dostojanstvo i pružajući ti potporu.

Pročitaj više o postupku prijave:

- Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN 132/13) http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html
- Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima
http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/zastita_djece/sluzba_za_djecu (vidi prevencija nasilja među vršnjacima)

1.3. Prijavio/la si nasilje stručnom školskom osoblju, ali ono nije prestalo. Što možeš učiniti?

1.3.1. Škola problem nasilnog ponašanja ne shvaća ozbiljno.

1.3.2. Kome se još možeš obratiti?

1.3.1. Škola problem nasilnog ponašanja ne shvaća ozbiljno.

- Imaš pravo na sigurno školsko okruženje. Nasilje je zabranjeno.
- Zakonska obveza škole je da te saslušaju i učine sve da nasilje prestane.
- Ako škola i dalje ništa ne poduzima, obrati se prosvjetnoj inspekciji.

Samostalni sektor za inspekcijski nadzor

Načelnica: Mihaela Adamović

Telefon: +385 1 4594 410

E-pošta: prosvjetnainspekcija@mzos.hr



1.3.2. Kome se još možeš obratiti?

Kome se još možeš obratiti? Nazovi ili napiši e-mail!

Hrabri telefon <http://www.hrabritelefon.hr/>

E-pošta: savjet@hrabritelefon.hr

Broj telefona: 116 111

Hrabri telefon za djecu je sigurno i povjerljivo mjesto kojem se možeš obratiti kako bi porazgovarao/la sa stručnom osobom i potražio/la savjet kako postupiti ili se postaviti u određenoj situaciji.

Jako je važno znati da sve što kažeš ostaje povjerljivo između tebe i osobe s kojom si razgovarao/la na liniji – volontera Hrabrog telefona.

Sama linija je anonimna, što znači da ne moraš reći svoje ime, prezime, iz kojeg grada zoveš i bilo koje druge podatke, tako da se možeš osjećati sigurno u razgovoru i povjeravanju onog što te muči.

Važno je naglasiti da liniju možeš dobiti potpuno besplatno, nazivajući s bilo kojeg telefona – fiksne linije, mobitela, pa čak i javnog telefona bez telefonske kartice, dovoljno je utipkati broj 161-111. Linija je otvorena svakim radnim danom od 9 do 20 sati!



MUP RH <https://redbutton.mup.hr/>

Red Button je aplikacija koja je posebno prilagođena djeci i omogućuje prijavljivanje sadržaja na internetu za koji sumnjaš da je nezakonit i odnosi se na različite oblike iskorištavanja ili zlostavljanja djece.

Ured pravobraniteljice za djecu <http://www.dijete.hr/>

E-pošta: mojglas@dijete.hr

Adresa: Pravobraniteljica za djecu, Teslina 10, 10000 Zagreb

Faks broj: + 385 1 4921 277

Pravobraniteljici za djecu možeš se javiti ako su povrijeđena tvoja prava.

Možeš to učiniti i anonimno.

1.4. Ja zlostavljam druge, kako da prestanem?

- Potraži pomoć.
- Razgovaraj sa svojim roditeljima ili skrbnikom, sa svojim nastavnikom ili s nekom drugom osobom kojoj vjeruješ. Pokušaj zamisliti kako je to kada te zlostavljaju i kakav je osjećaj biti odbačen, ismijan ili maltretiran? Nemoj činiti drugima ono što ne želiš da drugi čine tebi. Sjeti se da bi jednog dana mogao požaliti zbog svog sadašnjeg nasilnog ponašanja.
- Već danas možeš odlučiti da ćeš promijeniti svoje postupke.

Kome se još možeš obratiti?

Hrabri telefon <http://www.hrabritelefon.hr/>

E-pošta: savjet@hrabritelefon.hr

Broj telefona: 116 111

Hrabri telefon za djecu je sigurno i povjerljivo mjesto kojem se možeš obratiti kako bi porazgovarao/la sa stručnom osobom i potražio/la savjet kako postupiti ili se postaviti u određenoj situaciji.

Jako je važno znati da sve što kažeš ostaje povjerljivo između tebe i osobe s kojom si razgovarao/la na liniji – volontera Hrabrog telefona.

Sama linija je anonimna, što znači da ne moraš reći svoje ime, prezime, iz kojeg grada zoveš i bilo koje druge podatke, tako da se možeš osjećati sigurno u razgovoru i povjeravanju onog što te muči.



Važno je naglasiti da liniju možeš dobiti potpuno besplatno, nazivajući s bilo kojeg telefona – fiksne linije, mobitela, pa čak i javnog telefona bez telefonske kartice, dovoljno je utipkati broj 161-111.

Linija je otvorena svakim radnim danom od 9 do 20 sati!

1.5. Elektroničko nasilje i pravila ponašanja u digitalnom svijetu

1.5.1. Elektroničko
nasilje

1.5.2. Pravila ponašanja
u digitalnom svijetu

1.5.1. Elektroničko nasilje

Što obuhvaća elektroničko nasilje?

- slanje anonimnih poruka mržnje
- poticanje grupne mržnje
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara o vršnjaku
- kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka
- slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama
- otkrivanje osobnih informacija o drugima
- „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese
- slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- prijetnje smrću
- izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima
- seksualno namamljivanje

Jesi li žrtva elektroničkog nasilja ili si ga primijetio? Postupaj kao što bi to učinio s bilo kojim drugim oblikom nasilja.

- Ako ti netko pošalje zlonamjernu ili prijeteću poruku mobitelom ili e-mailom, nemoj odgovoriti, ali je nemoj ni brisati (ta poruka može biti dokaz na policiji). Pokaži je odrasloj osobi kojoj vjeruješ.
- Možda ćeš, surfajući internetom, naići na stranice koje će te uznemiriti svojim nasilnim ili seksualiziranim sadržajem. Popričaj sa osobom kojoj vjeruješ i sjeti se da imaš mogućnost policiji prijaviti stranice takvog sadržaja i da one mogu biti ukinute.
- Nemoj se bojati prijaviti neprimjerene sadržaje, to je lako napraviti, a prijava je anonimna.
- Ako neprimjerene sadržaje želiš prijaviti policiji, to učini prije nego što ih prijaviš administratoru/moderatoru društvene mreže ili neprimjerene sadržaje pohrani na svoje računalo kako bi eventualno kasnije mogao/la pokazati policiji, odnosno kako bi mogli poslužiti kao dokaz.

MUP RH <https://redbutton.mup.hr/>

- Red Button je aplikacija koja je posebno prilagođena djeci i omogućuje prijavljivanje sadržaja na internetu za koji sumnjaš da je nezakonit i odnosi se na različite oblike iskorištavanja ili zlostavljanja djece.
- Ako primiš uznemirujuću ili seksualno neprimjerenu poruku u kojoj te netko nagovara da mu pošalješ svoje fotografije bez odjeće, obrati se roditelju, nastavniku ili drugoj odrasloj osobi u koju imaš povjerenje.
- Ne briši podatke i fotografije s mobitela ili računala kako bi policija mogla pronaći osobu koja ti šalje takve poruke.
- Obrati se za pomoć roditelju ili odrasloj osobi u koju imaš povjerenje čak i kada učiniš nešto za što smatraš da je loše.
- Nisi kriv/a ako primiš uvredljiv, prijeteci ili neprimjeren sadržaj.
- Ako osoba s kojom ostvaruješ komunikaciju želi znati da li tvoji roditelji čitaju njezine poruke ili ukoliko od tebe zahtjeva da skrivaš svoju komunikaciju s njom o tome obavijesti roditelje jer ta osoba nema «dobre» namjere.
- Pomozi djeci i mladima koji doživljavaju zlostavljanje putem *sms*-poruka i interneta tako da im jasno kažeš da nije u redu to što im se događa i da vidiš da im je teško. Nemoj prikrivati nasilje i odmah obavijesti odrasle o tome što se događa.
- Nemoj prosljeđivati poruke koje vrijeđaju i uznemiruju druge. Nemoj se uključivati u ankete, rasprave i chatove koji nekog izruguju, ocrnjuju ili ogovaraju.



1.5.2. Pravila ponašanja u digitalnom svijetu

- I u svijetu mobitela i interneta poštuju pravila ponašanja kao i u svakodnevnom životu.
- Dopusti roditeljima da sudjeluju u tvojim *online* aktivnostima (roditelji te ne kontroliraju već štite!).
- Poštuju ograničenja koja ti roditelji daju kod korištenja interneta.
- Ne navodi osobne informacije, brojeve telefona i mobitela, adresu na kojoj živiš, ime škole u koju ideš, mjesta kamo izlaziš osobama koje ne poznaješ uživo. Kad pišeš o sebi, piši što općenitije. Sve što napišeš i objaviš u *sms*-poruci ili na internetu postaje javno i dostupno velikom broju ljudi i više ne možeš kontrolirati kako će drugi iskoristiti tvoje podatke.
- Ne šalji i ne objavljuj svoje fotografije i fotografije svojih prijatelja putem mobitela i interneta. Jednom kada pošalješ ili objaviš fotografiju, nad njom više nemaš kontrolu, ne znaš što se dalje s njom događa. Uz malo vještine i s osnovnim grafičkim programima moguće su razne fotomontaže.

- Ne šalji svoje fotografije nepoznatoj osobi na internetu.
- Nikada ne nastavljaš razgovor zbog kojeg se osjećaš nelagodno ili razgovor postaje previše osoban.
- Nikada ne odgovaraj na e-mail poruke koje su nepristojne ili se zbog njih osjećaš nelagodno.
- Blokiraj korisnike s kojima ne želiš komunicirati.
- Ne snimaj i ne prosljeđuj fotografije i snimke koje mogu druge dovesti u neugodnu situaciju, osramotiti ih ili izložiti ismijavanju i vrijeđanju drugih.
- Ne stavljaš na internet ništa što ne bi volio da vide tvoji prijatelji i poznanici, čak ni u *e-mailu* ili *sms* poruci.
- Prije nego što napišeš poruku, priču ili objaviš fotografiju, zapitaj se hoćeš li time nekoga povrijediti. Nemoj činiti drugima ono što ne želiš da drugi čine tebi.
- Čuvaj sebe i druge! Sve što vrijedi za čuvanje podataka o tebi, vrijedi i za čuvanje tuđih.
- Svoje lozinke sačuvaj za sebe, ona treba biti tajna.

- Ne primaj bonove za mobitel od nepoznatih osoba jer će te zasigurno tražiti nešto zauzvrat
- Nikad nemojte ići sami na sastanak s osobom koju ste upoznali putem mobitela, na chatu ili putem bloga. Ako ta osoba inzistira da dođete bez pratnje, nemojte ići na takav sastanak.
- Ako neprimjerene sadržaje želiš prijaviti policiji, to učini prije nego što ih prijaviš administratoru/moderatoru društvene mreže ili neprimjerene sadržaje pohrani na svoje računalo kako bi eventualno kasnije mogao/la pokazati policiji, odnosno kako bi mogli poslužiti kao dokaz.

MUP RH <https://redbutton.mup.hr/>

Red Button je aplikacija koja je posebno prilagođena djeci i omogućuje prijavljivanje sadržaja na internetu za koji sumnjaš da je nezakonit i odnosi se na različite oblike iskorištavanja ili zlostavljanja djece.

1.6. Nasilje je zabranjeno. Pročitaj više o svojim pravima.

Dječja prava

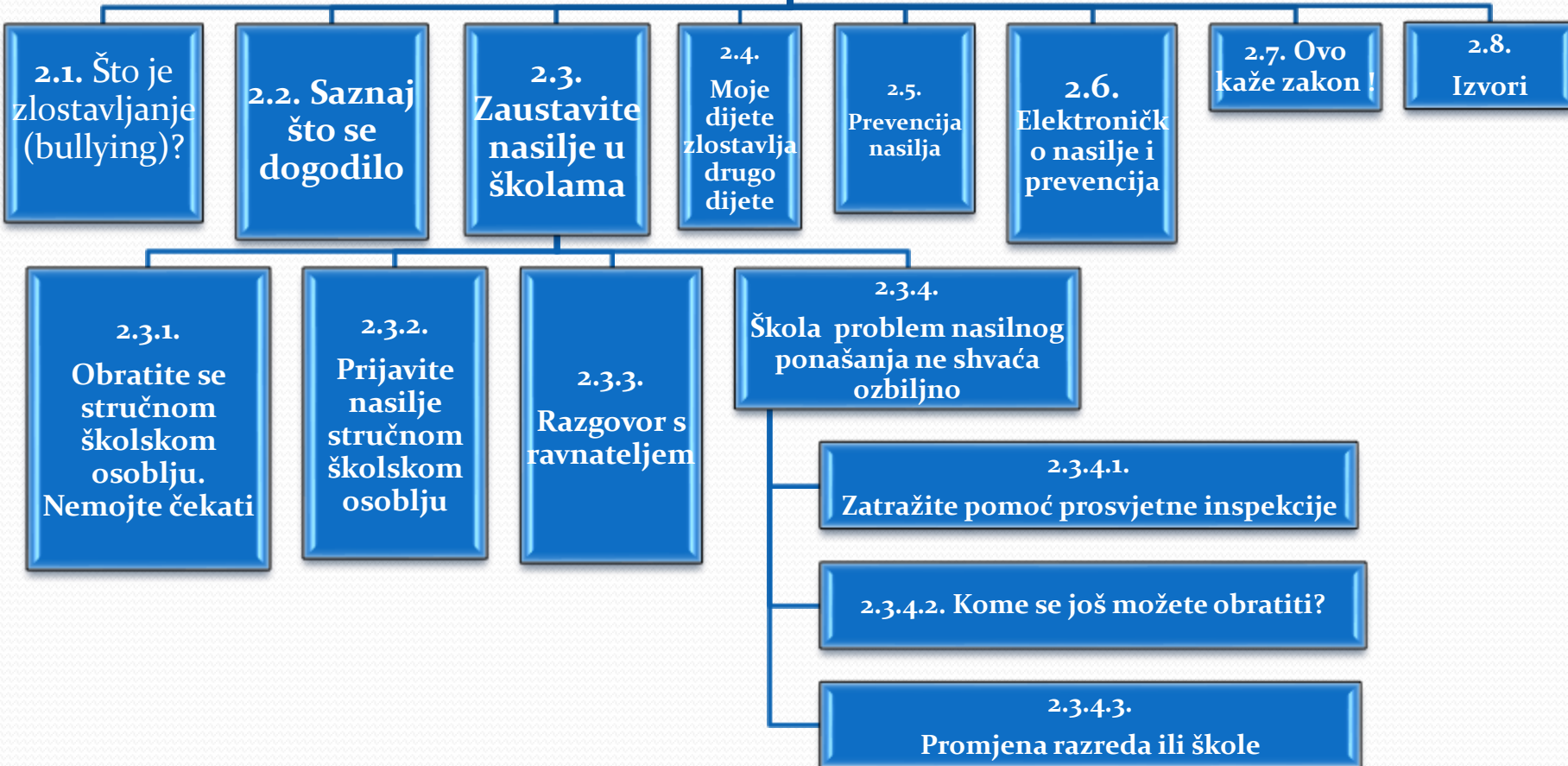
<http://www.hrabritelefon.hr/adminmax/tinymce/uploaded/file-type-icons/prava%20odjeteta.pdf>

Pročitaj više o postupku prijave nasilja u školi:

- Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN 132/13)
http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html
- Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima
http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/zastita_djece/sluzba_za_djecu (vidi prevencija nasilja među vršnjacima)



2. Ja sam roditelj ili skrbnik



2.1. Što je zlostavljanje (bullying)?

- O zlostavljanju govorimo kada jedna ili više osoba uzastopno i namjerno uznemiruje, napada, ozljeđuje ili isključuje iz igre i aktivnosti drugu osobu koja se ne može obraniti. Takvo nasilje može imati oblik prijetnji, tjelesnih ozljeda, odbacivanja, ruganja, zadirivanja, ogovaranja, uzimanja stvari, uništavanja stvari ili neugodnih komentara. Uključuje i ogovaranje, ponižavanje, zadirivanje i prijetnje internetom ili mobilnim telefonima.
- Nasilnici pronalaze žrtve koje su zbog nečega ranjive ili odskaču od druge djece (boja kože, način hoda, ime, veličina, religija, naočale, obitelj, način odijevanja...). Često su žrtve tiha, mirna, pasivna, anksiozna, nesigurna i oprezna djeca niskog samopouzdanja. Imaju malo prijatelja koji ponekad i stanu u njihovu obranu.
- Djeca žrtve često pokušavaju to sakriti od odraslih jer se boje da će ih smatrati slabima i kukavicama ili iz straha da će se situacija samo pogoršati.

Postoje znakovi koji nam mogu pomoći da prepoznamo/posumnjamo da je neko dijete žrtva nasilja u školi.

Žrtve nasilničkog ponašanja:

- boje se ići u školu te iz škole
- mijenjaju uobičajeni put do škole
- mole roditelje da ih voze u školu
- odbijaju ići u školu
- „bolesni“ su ujutro prije škole, imaju glavobolje ili bolove u trbuhu
- pogoršava im se školski uspjeh
- dolaze kući s potrganom odjećom i oštećenim školskim knjigama
- dolaze kući izgladnjeli (uzet im je novac)
- postanu povučeni, niskog samopouzdanja
- postanu anksiozni, napeti, prestanu jesti
- prijete samoubojstvom ili ga pokušaju
- zaspe plačući, imaju noćne more
- ostaju bez svojih stvari, često „gube“ džeparac

- sve češće pitaju za novac ili počnu krasti (da daju nasilniku)
- odbijaju govoriti o tome što nije u redu
- imaju neobjašnjive modrice, ogrebotine i porezotine
- počnu zastrašivati drugu djecu
- postanu agresivni i depresivni
- počnu markirati
- daju nevjerojatne isprike za navedena ponašanja
- sami provode odmor, a prijatelji iz razreda zbog toga nisu zabrinuti
- ne biraju ih u skupnim sportovima
- traže blizinu učitelja
- nesigurni su i uznemireni ako trebaju izaći pred ploču, pred razred.

Ne zaboravite: dovoljno je da se dijete loše osjeća u školi, škola mora pomoći.

2.2. Saznajte što se dogodilo

- Pomozite djetetu da vam se povjeri, vratite djetetu samopouzdanje te ga pohvalite zato što vam se povjerilo.
- Razuvjerite ga u razmišljanju kako, iz nekog razloga, zaslužuje biti žrtva. Recite mu da ne mora osjećati sram; nasilnici su ti koji imaju problem.
- Prepoznajte problem i ne umanjujte veličinu problema.
- Objasnite djetetu da nasiljem ne smije reagirati na nasilje. Ne smijete reći npr. „Vrati mu“!
- Uključite školu u rješavanje problema. Reagirajte brzo, ne čekajte sljedeći roditeljski sastanak.
- Potaknite dijete da se druži s prijateljima u školi i na putu u školu.
- Dogovorite se da otpratite dijete u školu ako se nasilničko ponašanje događa na putu prema školi.
- Često braća, sestre i prijatelji djeteta znaju za zastrašivanje puno prije nego roditelji i nastavnici te ne reagiraju jer ih je to žrtva zamolila ili iz straha da i oni ne postanu žrtve.

- Ako sumnjate da je vaše dijete izloženo zastrašivanju, osim s njim/njom razgovarajte i s ostalom djecom u obitelji, kao i djetetovim prijateljima kako biste potvrdili svoje sumnje i što prije pomogli djetetu.
- Zapisujte sve incidente.
- Potaknite ga da vam kaže ako zna za neki slučaj nasilja te mu savjetujte da o tome obavijesti školskog pedagoga, psihologa ili nastavnika...
- Potičite razvoj djetetovih socijalnih vještina (ljubaznost, empatija, slušanje, nenasilno rješavanje sukoba, kooperativnost, izražavanje želja i potreba...)

Za psihosocijalnu pomoć možete nazvati Hrabri telefon za roditelje 0800 0800.

Linija je anonimna i može se dobiti potpuno besplatno nazivajući s bilo kojeg telefona – fiksne linije, mobitela pa čak i javnog telefona bez telefonske kartice. To je sigurno i povjerljivo mjesto kojemu se svaki roditelj i druga odrasla osoba, zabrinuta za dobrobit djeteta, može obratiti kako bi razgovarala sa stručnom osobom ili potražila savjet kako postupiti ili se postaviti u određenoj situaciji vezanoj za dijete. Linija je otvorena svakim radnim danom od 9 do 20 sati.

2.3. Zaustavite nasilje u školama

2.3.1. Obratite se stručnom školskom osoblju. Nemojte čekati!

2.3.2. Prijavite nasilje stručnom školskom osoblju

2.3.3. Razgovor s ravnateljem

2.3.4. Škola problem nasilnog ponašanja ne shvaća ozbiljno.

2.3.1. Obratite se stručnom

školskom osoblju. Nemojte čekati!

- Odmah zatražite sastanak s razrednikom, stručnim osobljem i / ili ravnateljem škole. Informirajte se o svojim pravima prije sastanka.
- Zakonska je obveza škole osigurati sigurno školsko okruženje. U slučaju nasilja među djecom i mladima škola mora djelovati u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima koji se temelji na sadržaju i obvezama koje su propisane Programom aktivnosti za sprječavanje nasilja među djecom i mladima koji je donijela Vlada RH 25. veljače 2004. te zaštititi prava djece i mladih u odgojno-obrazovnim ustanovama.

Pročitajte više o postupku prijave:

- **Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima**
http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/zastita_djece/sluzba_za_djecu (vidi prevencija nasilja među vršnjacima)
- **Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN 132/13)**

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html

- Ustrajte na suradnji sa školom. Sukobi ne vode rješenju. Djelujte smireno i imajte na umu svoj cilj. O svemu vodite vlastite bilješke.



2.3.2. Prijavite nasilje stručnom školskom osoblju

- Imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja u odgojno-obrazovnoj ustanovi dužna je odmah poduzeti sve mjere da se zaustavi i prekine aktualno nasilno postupanje prema djetetu, a u slučaju potrebe zatražiti pomoć drugih djelatnika odgojno-obrazovne ustanove ili po potrebi pozvati djelatnike policije.
- Po prijavi, odnosno dojavi nasilja, dužna je odmah obaviti razgovor s djetetom koje je žrtva nasilja, a u slučaju da je postojala liječnička intervencija, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće.
- Ovi razgovori s djetetom obavljaju se uvijek u nazočnosti nekog od stručnih djelatnika odgojno-obrazovne ustanove, a na način da se postupa posebno brižljivo, poštujući djetetovo dostojanstvo i pružajući mu potporu.
- Roditeljima ili zakonskim zastupnicima djeteta koje je žrtva vršnjačkog nasilja dati obavijesti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu u odgojno-obrazovnoj ustanovi i izvan nje, a s ciljem potpore i osnaživanja djeteta te prorade traumatskog doživljaja.
- Obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju spoznaju o učinjenom nasilju te utvrditi sve okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja.

- Što žurnije obaviti razgovor s djetetom koje je počinilo nasilje uz nazočnost stručne osobe, ukazati djetetu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu takvog ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale da je dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje te u tom slučaju odmah izvijestiti Centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti i policiju ili nadležno državno odvjetništvo. Odgojno-obrazovna ustanova poduzet će sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ponašanja u odgojno-obrazovnoj ustanovi.
- O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama te svojim opažanjima škola treba voditi službene bilješke i evidencije zaštićenih podataka koje će se na zahtjev dostaviti drugim nadležnim tijelima.
- Na temelju članka 70. stavka 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi («Narodne novine», broj 87/2008., 86/2009., 92/2010., 105/2010., 90/2011., 16/2012.. 86/2012. i 94/2013.), ministar znanosti, obrazovanja i sporta donio je Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima.

Pri prijavi možete se pozvati na članke i stavke Pravilnika:

Članak 2.

Školska ustanova obvezna je učeniku osigurati:

- zaštitu prava propisanih Ustavom Republike Hrvatske, konvencijama, zakonima, provedbenim propisima,
- provedbu programa kojima se promiče zaštita njihovih prava, sigurnost i zdravlje.

Članak 3.

(1) Zaštita prava učenika ostvaruje se:

- sprječavanjem nasilja između učenika, između učenika i radnika školske ustanove, između učenika i druge odrasle osobe;
 - prijavom povrede prava učenika stručnim tijelima školske ustanove;
 - prijavom povrede prava učenika nadležnim tijelima izvan školske ustanove;
 - postupanjem stručnih tijela školske ustanove prema žrtvama nasilja;
 - postupanjem stručnih tijela školske ustanove prema kršiteljima prava učenika;
 - postupanjem školske ustanove u suradnji s nadležnim tijelima izvan školske ustanove prema žrtvama nasilja;
 - postupanjem školske ustanove u suradnji s nadležnim tijelima izvan školske ustanove prema kršiteljima prava učenika.
- (2) Školska ustanova obvezna je skrbiti se o ostvarivanju prava svih učenika.
- (3) Školska ustanova obvezna je posebno skrbiti o ostvarivanju prava učenika u slučajevima svih oblika nasilja, spolne zloporabe, zanemarivanja, odgojne zapuštenosti, nehajnog postupanja, zlostavljanja i izrabljivanja.
- (4) Školska ustanova obvezna je implementirati postojeće preventivne i intervencijske programe te prema potrebama razvijati nove uz odgovarajući model njihova praćenja i vrednovanja.
- (5) Informativni popis propisa kojima su uređena prava učenika i popis vrsta i oblika nasilja te njihov pojmovnik objavljuje se na mrežnim stranicama ministarstva nadležnog za obrazovanje.

Članak 5.

- (2) U slučajevima sumnje da je došlo do tjelesnog i emocionalnog nasilja, spolne zlouporabe, zanemarivanja, nesavjesnog postupanja, zlostavljanja ili izrabljivanja učenika (u daljnjem tekstu: nasilno postupanje) odgojno-obrazovni radnici, a po potrebi i suradnici u odgojno-obrazovnom i nastavnom radu (pomoćni odgojno-obrazovni radnici i prevoditelj znakovnoga jezika) te ravnatelj u suradnji s nadležnim institucijama i tijelima obvezni su pokrenuti postupak radi zaštite prava učenika.
- (6) U slučaju nasilja među učenicima, zaštitu prava učenika osigurat će odgojno-obrazovni radnici i ravnatelj postupajući u skladu s Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima odnosno skupom postupaka i mjera koje su predvidjela nadležna tijela te propisima na snazi.

Pročitajte više o postupku prijave:

- **Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima**
http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/zastita_djece/sluzba_za_djecu (vidi prevencija nasilja među vršnjacima)
- **Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN 132/13)** http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html

Ustrajte na suradnji sa školom. Sukobi ne vode rješenju. Djelujte smireno i imajte na umu svoj cilj.

O svemu vodite vlastite bilješke.

Poruka na kraju ovog izbornika

Ako neka odrasla osoba u školi zlostavlja vaše dijete, obratite se izravno ravnatelju.

Zahtijevajte da škola odmah poduzme sve mjere kako bi se zaustavilo nasilje.



2.3.3. Razgovor s ravnateljem

Ravnatelj od vas može zatražiti pisanu izjavu (prijavu). Pisana izjava trebala bi sadržavati:

- Što se dogodilo? – napišite sažetak
- Koliko dugo traje zlostavljanje?
- Tko su akteri ako vam je poznato?
- Ako ste već uputili zahtjev na ovu temu, navedite kada je to bilo.

Zakonska je obveza škole osigurati sigurno školsko okruženje. Ako je vaše dijete žrtva nasilja u školi, prekršena su njegova prava pa se u izjavi (prijavi) možete pozvati na Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN 132/13)

http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html

Izdvojene članke i stavke možete pronaći u izborniku **Prijavite nasilje stručnom školskom osoblju.**

Održavajte kontakt sa školom kako biste bili upućeni u razvoj dogovorenih aktivnosti.



2.3.4. Škola problem nasilnog ponašanja ne shvaća ozbiljno.

2.3.4.1. Zatražite pomoć prosvjetne inspekcije

2.3.4.2. Kome se još možete obratiti?

2.3.4.3. Promjena razreda ili škole

2.3.4.1. Zatražite pomoć prosvjetne inspekcije

- Zakonska je obveza škole osigurati sigurno školsko okruženje i učiniti sve da nasilje prestane.
- Ako škola i dalje ništa ne poduzima, obratite se prosvjetnoj inspekciji.

Samostalni sektor za inspekcijski nadzor

Načelnica: Mihaela Adamović

Telefon: +385 1 4594 410

E-pošta: prosvjetnainspekcija@mzos.hr



2.3.4.2. Kome se još možete obratiti?

- Ako to škola nije učinila, a vi smatrate da je to potrebno, imate pravo slučaj zlostavljanja prijaviti Centru za socijalnu skrb ili policijskoj upravi.
- Imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja među djecom i mladima u Centru za socijalnu skrb dužna je, u slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom, žurno ispitati slučaj te pribaviti podatke o svim okolnostima, naročito o obliku, intenzitetu, težini i vremenskom trajanju nasilja. Preporučiti i obvezati roditelje, odnosno zakonske zastupnike djeteta počinitelja nasilja na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć pri Centru za socijalnu skrb ili pri drugoj odgovarajućoj ustanovi, odnosno njihovim
- službama i u slučaju potrebe obvezati ih na uključivanje djeteta u primjerene oblike psihosocijalne pomoći te ih nadzirati u izvršavanju zadane obveze.
- O svakoj zaprimljenoj prijavi, odnosno obavijesti o nasilju među djecom i mladima, voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka te evidentirati i bilježiti svako postupanje Centra za socijalnu skrb.
- Ako se radi o hitnom slučaju, nazovite broj 192.
- U ostalim slučajevima, obavijestite policiju slanjem e-mail poruke na adresu policija@mup.hr ili prijavite nasilje dolaskom u najbližu policijsku postaju ili policijsku upravu.

- Imenovana stručna osoba za koordiniranje aktivnosti vezanih uz problematiku nasilja među djecom i mladima u policijskoj postaji dužna je, u slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom, žurno uputiti specijaliziranog policijskog službenika za maloljetničku delinkvenciju radi poduzimanja nužnih i neodgodivih mjera i radnji na mjesto događaja, utvrditi sve činjenice i okolnosti vezane uz prijavu, odnosno dojavu, te poduzeti sve potrebne radnje s ciljem pružanja pomoći žrtvi radi sprečavanja nastavljanja nasilja, kao i zdravstvenog zbrinjavanja žrtve.
- Pribaviti podatke potrebne za razjašnjavanje slučaja te utvrditi eventualno postojanje elemenata kažnjive radnje i identificirati počinitelja.
- Provesti kriminalističku obradu maloljetnih počinitelja nasilja u nazočnosti roditelja ili zakonskih zastupnika, a u slučaju njihove nedostupnosti, u nazočnosti djelatnika službe socijalne skrbi.
- Sukladno važećim propisima provesti žurne istražne radnje te, ovisno o okolnostima slučaja, podnijeti kaznenu prijavu nadležnom državnom odvjetniku za mladež, odnosno podnijeti zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka uz prijedlog za izricanje primjerenih zaštitih mjera.
- O zaprimljenoj prijavi, odnosno dojavi o nasilju među djecom i mladima, obavijestiti nadležni centar za socijalnu skrb radi poduzimanja mjera obiteljsko-pravne zaštite. Voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka o slučajevima prijave ili obavijesti o nasilju među djecom i mladima.

Pročitajte više o postupku prijave:

- **Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima**
http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/zastita_djece/sluzba_za_djecu (vidi prevencija nasilja među vršnjacima)
- Pravobraniteljici za djecu možete se obratiti ako želite upozoriti na povrede prava djeteta u slučajevima kada ostale institucije koje su vam bile dužne pomoći (škola, učenički ili dječji dom, policija, centar za socijalnu skrb itd.) nisu pomogle ili to nisu učinile na vrijeme i na kvalitetan način. Prijave se mogu odnositi na povrede prava pojedinog djeteta ili na opće pojave koje ugrožavaju prava i interese djece.

Prijave se mogu podnijeti usmeno, telefonom ili osobno, te u pisanom obliku:
poštom, na adresu Pravobraniteljica za djecu, Teslina 10, 10000 Zagreb
na faks broj + 385 1 4921 277
na e-mail info@dijete.hr

Na ovoj mrežnoj stranici možete pronaći gotov obrazac pritužbe.

http://www.dijete.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=81&Itemid=133&lang=hr

Ako pravobraniteljica u obavljanju dužnosti sazna da je dijete izvrgnuto nasilju, zlostavljanju, izrabljivanju ili zanemarivanju, podnijet će prijavu nadležnom državnom odvjetništvu i obavijestiti Centar za socijalnu skrb.



2.3.4.3. Promjena razreda ili škole

- Ne zaboravite da to treba biti vaš posljednji izbor. Promjena škole može imati velike posljedice za dijete.
- O svojoj namjeri obavijestite ravnatelja škole koje vaše dijete pohađa. U razgovoru s njim i stručim suradnicima odredite što je najbolje za vaše dijete i provjerite jesu li sve ostale opcije iscrpljene. Ako se kod vašeg djeteta pojavljuju psihosomatski simptomi, bilo bi dobro zatražiti potvrdu liječnika školske medicine.
- Ako ste se odlučili za promjenu razreda ili škole, pronađite razred ili školu koja će najbolje odgovarati potrebama vašeg djeteta.

2.4. Moje dijete zlostavlja drugo dijete

Teško je prihvatiti da vaše dijete zlostavlja drugu djecu, ne umanjujte problem. Upozoravajući znakovi nasilničkog ponašanja:

- napadi bijesa koji traju dulje od 15 minuta i ne može ih nitko smiriti (roditelji, članovi obitelji...) pa im na kraju „popuste“
- imaju lošiju pažnju i koncentraciju
- često ometaju školske aktivnosti
- imaju loš uspjeh u školi i izostaju iz škole bez razloga
- često upadaju u tučnjave s drugom djecom
- na razočaranja, kritike i zadirkivanje reagiraju iznimnom ljutnjom, krivnjom i osvetom
- često gledaju nasilne filmove i igraju nasilne igrice
- imaju malo prijatelja te su često neprihvaćeni zbog svojeg ponašanja
- sklapaju prijateljstva s drugom djecom koja su poznata po agresivnosti i neposlušnosti
- učestalo se suprotstavljaju odraslima
- zadirkuju i draže životinje
- osjećaju se frustrirano
- djeluju kao da ne suosjećaju s drugima

- Ako posumnjate da vam je dijete nasilnik, važno je odmah potražiti pomoć, prije nego što dođe do većih obrazovnih, socijalnih, emocionalnih i zakonskih teškoća.
- Važno je saznati što izaziva takvo ponašanje te razviti plan mijenjanja nasilničkog ponašanja i pritom razgovarati s djetetom, pedijatrom, ravnateljem škole, školskim pedagogom, psihologom, defektologom ili psihijatrom.
- Djeca nasilnici mogu imati brojne razloge za svoje ponašanje: oponašaju stariju braću, roditelje, rodbinu, ne znaju druge, bolje načine komunikacije s drugom djecom, sami su doživjeli zlostavljanje, napeti su zbog raznih izvora stresa i slično.
- Razgovarajte s djetetom, objasnite mu posljedice nasilja na žrtve, budite prisutniji u djetetovim aktivnostima.
- Potičite cijelu obitelj na drukčije ponašanje, budite primjer.
- Ne dopustite da vaše dijete svjedoči nasilničkom ponašanju kod kuće.
- Pokažite djetetu druge načine druženja.
- Razgovarajte s djetetom o svemu, pa i o školi (Budite uporni ako na pitanje: *Kako je bilo u školi?*, najčešće odgovara: *Dobro*).

- Ohrabrujte dijete i pohvalite ga za suradnju s drugima i nenasilno rješavanje sukoba.
- Važno je usmjeriti dijete na dobre društvene navike.
- Napišite nekoliko pravila kako bi se vaše dijete trebalo ponašati u društvu. Pohvalite ga kada se ponaša prema pravilima. Za kršenje pravila mora snositi posljedice.
- Djeca koja pokazuju nasilno ponašanje imaju povećani rizik da postanu osobe s kriminalnim ponašanjem.

Za psihosocijalnu pomoć možete nazvati Hrabri telefon za roditelje 0800 0800.

Linija je anonimna i može se dobiti potpuno besplatno nazivajući s bilo kojeg telefona – fiksne linije, mobitela pa čak i javnog telefona bez telefonske kartice. To je sigurno i povjerljivo mjesto kojemu se svaki roditelj i druga odrasla osoba, zabrinuta za dobrobit djeteta, može obratiti kako bi razgovarala sa stručnom osobom ili potražila savjet kako postupiti ili se postaviti u određenoj situaciji vezanoj za dijete. Linija je otvorena svakim radnim danom od 9 do 20 sati.

2.5. Prevencija nasilja

- Istraživanja su pokazala da se nasilno i agresivno ponašanje uči u ranim godinama života.
- Pružite djeci ljubav i pažnju.
- Ako vam se roditeljska uloga čini preteškom i stresnom, razgovarajte o tome s djetetovim pedijatrom ili drugim stručnjakom. Oni će vam dati savjet ili vas uputiti u roditeljsko savjetovalište.
- Budite strpljivi, dajte sve od sebe da na djetetovo ponašanje ne reagirate na neprijateljski način.
- Budite prisutni u djetetovu životu, dijete treba kvalitetan nadzor (npr. trebali biste znati gdje su vam djeca u svakom trenutku i tko su prijatelji s kojima se druže).
- Ohrabrite školsku djecu za sudjelovanje u školskim i izvanškolskim aktivnostima.
- Pomozite djeci da nauče kako konstruktivno i nenasilno iskoristiti svoje slobodno vrijeme.
- Naučite dijete kako da reagira na tuđe uvrede, prijetnje ili udarce. Objasnite djeci kako takvo ponašanje nije prihvatljivo te ih ohrabrite da se ne druže s djecom koja se ponašaju na takav način.

- Budite model prihvatljivog ponašanja svojoj djeci jer djeca uče prema primjerima.
- Pohvalite djecu kada problem riješe konstruktivno bez nasilja. Djeca će vjerojatno ponoviti pozitivno ponašanje ako ga primijetimo i kad su za to nagrađena pohvalama i pažnjom.
- Naučite dijete da je probleme bolje rješavati mirnim putem, a ne šakama, prijetnjama ili oružjem.
- Ne tucite djecu !!!
- Naučite ih kako da uče iz svojih pogrešaka. Pomozite im da shvate kako mogu izbjeći ponavljanje istih sukoba u budućnosti. Vrlo je važno da ih u tim trenutcima ne osramotite i ponizite. Problem je ponašanje, a ne dijete!
- Budite dosljedni u pravilima discipline jer je djeci potrebna struktura s jasnim očekivanjima.
- Roditelji trebaju uključiti djecu u postavljanje pravila kada god je to moguće. Zajedno se dogovorite kako se nećete ponašati jedni prema drugima.
- Zaštitite djecu od nasilja u kući ili u susjedstvu te gledanja nasilja u medijima.
- Pomozite im kako bi shvatili da je potrebno više hrabrosti i snage za odupiranje nasilju nego za prihvaćanje nasilja.
- Više o pojmu elektroničkog nasilja i njegovoj prevenciji možete pročitati u izborniku *Elektroničko nasilje i prevencija*.

2.6. Elektroničko nasilje i prevencija

Što je elektroničko nasilje (cyberbullying)?

To je svaka komunikacijska aktivnost putem interneta, videa ili mobilnih telefona koja služi kako bi se neku osobu ponizilo, zadirivalo, prijetilo joj se ili se osoba zlostavlja na neki drugi način.

Što obuhvaća elektroničko nasilje (cyberbullying)?

- slanje anonimnih poruka mržnje
- poticanje grupne mržnje
- širenje nasilnih i uvredljivih komentara o vršnjaku
- kreiranje internetskih stranica (blogova) koje sadrže priče, crteže, slike i šale na račun vršnjaka
- slanje tuđih fotografija te traženje ostalih da ih procjenjuju po određenim karakteristikama
- otkrivanje osobnih informacija o drugima
- „provaljivanje“ u tuđe e-mail adrese
- slanje zlobnih i neugodnih sadržaja drugima
- prijetnje smrću
- izlaganje dobi neprimjerenim sadržajima
- seksualno namamljivanje

Kako spriječiti digitalno nasilje (*cyberbullying*)?

Savjeti:

- pronađite vremena za djecu
- dajte djeci do znanja da ste zainteresirani za njihove aktivnosti na internetu
- postavite pravila korištenja interneta (zajedno s djetetom)
- stavite računalo u dnevni boravak, ne u dječju sobu
- ako vaše dijete ima otvoren profil na nekoj društvenoj mreži, otvorite svoj profil na istoj mreži i budite prijatelji, ali zapamtite da i vaše dijete ima pravo na privatnost
- savjetujte svom djetetu da mu prijatelji budu osobe koje poznaje u stvarnom životu
- na svim društvenim mrežama postoje sigurnosni mehanizmi koji služe zaštiti svih korisnika, naučite se koristiti njima (prijava neprimjerenog sadržaja)
- naglasite djeci da budu pažljivi kome daju broj mobitela
- postavite pravilo prema kojem nije dopušteno slati fotografije ili videozapise drugih ljudi bez njihova dopuštenja, kao ni slati sadržaje koji mogu uvrijediti druge ljude
- ako dijete dobije neprimjerenu poruku, poziv ili je izloženo nasilju, poduprite i potaknite ga da odmah razgovara s vama ili nekom drugom odraslom osobom u koju ima povjerenja
- ako je riječ o ozbiljnijim oblicima nasilja, osobito zastrašujućim prijetnjama, razmislite o tome da sve prijavite policiji (dobro je sačuvati poruke u mobitelu, ili negdje drugdje zapisati podatke o datumu, vremenu i sadržaju poruke ili poziva)
- naglasite svojoj djeci kako oni nisu krivi ako su žrtve virtualnog nasilja
- uvjerite se da vaše dijete razumije osnove sigurnosti i privatnosti na internetu

Kome se obratiti?

Hrabri telefon <http://www.hrabritelefon.hr/>

Hrabri telefon za roditelje 0800 0800

Linija je anonimna i može se dobiti potpuno besplatno nazivajući s bilo kojeg telefona – fiksne linije, mobitela pa čak i javnog telefona bez telefonske kartice. To je sigurno i povjerljivo mjesto kojemu se svaki roditelj i druga odrasla osoba, zabrinuta za dobrobit djeteta, može obratiti kako bi razgovarala sa stručnom osobom ili potražila savjet kako postupiti ili se postaviti u određenoj situaciji vezanoj za dijete. Linija je otvorena svakim radnim danom od 9 do 20 sati.

MUP RH <https://redbutton.mup.hr/>

Red Button je aplikacija koja omogućuje prijavljivanje sadržaja na internetu za koji se sumnja da je nezakonit i odnosi se na različite oblike iskorištavanja ili zlostavljanja djece.

Više o savjetima za djecu u izborniku **Pravila ponašanja u digitalnom svijetu** (Vidi izbornik **Ja sam dijete ili adolescent - Elektroničko nasilje i pravila ponašanja u digitalnom svijetu**)

2.7. Ovo kaže zakon!

Nasilje je zabranjeno. Pročitaj više o pravima djece.

Dječja prava

<http://www.hrabritelefon.hr/adminmax/tinymce/uploaded/file-type-icons/prava%20odjeteta.pdf>

Pročitaj više o postupku prijave nasilja u školi:

- Pravilnik o načinu postupanja odgojno-obrazovnih radnika školskih ustanova u poduzimanju mjera zaštite prava učenika te prijave svakog kršenja tih prava nadležnim tijelima (NN 132/13) http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/2013_11_132_2874.html
- Protokol o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/zastita_djece/sluzba_za_djecu (vidi prevencija nasilja među vršnjacima)

2.8. Izvori

Više o mobilnoj aplikaciji *Zaustavimo nasilje u školama*

- Mobilnu aplikaciju *Stopp mobbing i skolen (Zaustavimo nasilje u školama)* kreirala je od 2012. do 2013. norveška novinska agencija koja izdaje regionalni dnevni list *Stavanger Aftenblad*.
- Stručnjaci koji su odobrili i upotpunili sadržaj aplikacije – norveška verzija: Gaute Auestad (Nacionalni centar za učenje national center for learning and behavioral research, Morten Hendis by “Barneombudet” (the national protector of children rights), Hallgeir Bø by Fylkesmannen in Rogaland, Nina Bøhnsdalen representing the parents association in Stavanger, advisor Gaute Bjørnsen in GBrefektor, Marit Bjørkevoll by the association School bullying, Kaja Hegg by Redd Barna (Save the Children) and Hege Andersen by the Mediatilsynet (Office watching and providing guidelines for media practice).
- Sadržaj se, također, temelji na poznatim istraživanjima i javnim izvorima npr. Ministarstva obrazovanja i na zakonu o obrazovanju članak 9A.
- Većina savjeta o sprječavanju vršnjačkog nasilja temelje se na istraživanjima Dana Olweusa.
- *Stavanger Aftenblad* je odgovoran za sadržaj aplikacije.

- Hrvatska verzija aplikacije (prilagodba norveške verzije) nastala je u sklopu EU projekta THIN LINE – iz programa *Mladi na djelu*, podakcije Demokratski projekti mladih na temu Elektroničkog nasilja - cyberbullyinga. To je zajednički međunarodni projekt Grada Labina i Srednje škole Mate Blažina s jedne strane i norveškog grada Sandnesa i njihovog Gradskog vijeća mladih koji je trajao od siječnja do rujna 2014.
- U izradi hrvatske verzije korišteni su relevantni zakoni i protokoli te sljedeći sadržaji i izvori uz suglasnost navedenih:
 - Poliklinika za zaštitu djece grada Zagreba www.poliklinika-djeca.hr (20.4.2014.-10.6.2014.)
 - Hrabri telefon <http://www.hrabritelefon.hr/> (20.4.2014.-10.6.2014.)
 - Savjetovalište Luka Ritz <http://www.savjetovaliste.hr/> (20.4.2014.-10.6.2014.)
 - Ministarstvo unutarnjih poslova <http://www.mup.hr/> (20.4.2014.-10.6.2014.)
 - Pravobranitelj za djecu <http://www.dijete.hr/> (20.4.2014.-10.6.2014.)

Hvala na pozornosti!

Imate li pitanja?

